

Sygn. akt V CSK 474/14

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku Prokuratora Rejonowego w Ż.
przy uczestnictwie K. M., S. M. i J. M.
o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 21 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania K. M.
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) oddala wniosek adwokata Z. W., ustanowionego
z urzędu dla uczestnika K. M., o przyznanie wynagrodzenia
za reprezentowanie uczestnika w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Uczestnik K. M. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z 6 marca 2014 r. oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 12 listopada 2013 r., którym potwierdzono potrzebę przyjęcia uczestnika do szpitala psychiatrycznego z pominięciem jego zgody.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Cel ten może być osiągnięty jedynie poprzez powołanie i wykazanie istnienia przesłanek umożliwiających realizację jej wskazanych funkcji. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należycie umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., tj. czy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniony przynajmniej jedna z nich. W art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania uczestnik oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., podnosząc, że oczywista

zasadność skargi wynika z pominięcia przez Sąd drugiej instancji obowiązku dokonania oceny poczynionych ustaleń z punktu widzenia prawa materialnego, co czyni zaskarżone postanowienie niezgodnym z zasadą prawną wynikającą z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale także przytoczyć odpowiednią jurydyczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Nie odpowiada temu wymaganiu przedstawione przez skarżącego uzasadnienie powołanej przyczyny, ponieważ brakuje w nim wskazania i wywodu odwołującego się do naruszenia określonego przepisu prawa. Uchwała Sądu Najwyższego, także o mocy zasady prawnej, stanowi jedynie wykładnię normy prawnej i nie może zastąpić jej oznaczenia. Ponadto w zakresie motywacji przyczyny uczestnik ograniczył się do ogólnego odwołania do uzasadnienia podstaw skargi („wyżej podniesionych”), podczas gdy wynikające z art. 398⁴ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. konstrukcyjny wymóg wyodrębnienia w skardze podstaw kasacyjnych, a z art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. samodzielne autonomiczne wymaganie wskazania i umotywowania przyczyn kasacyjnych są tak odmienne, oparte na samodzielnych przesłankach i wprowadzone w innym celu, że skutkują koniecznością wyraźnego oddzielenia i uzasadnienia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca

2008 r., III CSK 104/08, nie publ., z dnia 13 lutego 2014 r., I CSK 285/13, nie publ.). Formalizm postępowania kasacyjnego oznacza, że wymagania te nie mogą być w żadnym razie zastąpione ogólnikowym stwierdzeniem, że „utrzymanie wyroku bez weryfikacji w drodze skargi kasacyjnej prowadziłoby do usankcjonowania orzeczenia nie tylko nieprawidłowego z punktu widzenia zapadłego rozstrzygnięcia, ale też wydanego z naruszeniem obowiązujących zasad rozstrzygania podważając zaufanie do obowiązującego porządku prawnego i wymiaru sprawiedliwości”.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi.

Wniosek pełnomocnika ustanowionego z urzędu dla uczestnika o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej w postępowaniu kasacyjnym został oddalony wobec braku oświadczenia przewidzianego w § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu - tekst jedn.: Dz. U. 2013 r., poz. 461).

[aw]